

УДК 636.32/38:636.084:637
© 2017

Г.М. СЕДЛО,
доктор сільськогосподарських наук,
академік НААН

С.О. ВОВК,
доктор біологічних наук

М.А. ПЕТРИШИН,
кандидат сільськогосподарських наук

М.М. ХОМИК,
науковий співробітник

Н.М. КАРАПАТА,
аспірант

Інститут сільського господарства
Карпатського регіону НААН, Україна
E-mail: inagrokarpat@gmail.com

вул. Грушевського, 5, сел. Оброшино,
Пустомитівський район, Львівська обл.

Наведено результати досліджень гематологічної картини, молочної продуктивності тварин та інтенсивності росту й розвитку підсисних ягнят за оптимізації рівня протеїну і енергії у раціонах лактуючих вівцематок асканійської породи. Встановлено, що використання в раціоні лактуючих вівцематок асканійської породи в зоні передгір'я Карпат у стійловий період комбікорму, коригованого за рівнем протеїну, та енергії шляхом введення до його складу зерна місцевих високобілковмісних культур, забезпечує належну вгодованість та молочність маток, оптимізує в них гематологічні показники, підвищує середньодобові прирости підсисних ягнят на 6,7–13,9 %.

Ключові слова: вівцематки, ягнята, годівля, протеїн, енергія, продуктивність, показники крові.

Постановка проблеми. Асканійська м'ясо-вовнова порода овець з кросбредною вовною, виведена в Інституті тваринництва степових районів України "Асканія Нова", характеризується високою вовною, молочною та м'ясною продуктивністю. Отримання підвищених продуктивних показників у тварин цієї породи вимагає повноцінної і збалансованої годівлі, і насамперед годівлі вівцематок. Відомо, що найбільш критичними

ПРОДУКТИВНІ ЯКОСТІ
ТА ГЕМАТОЛОГІЧНІ
ПОКАЗНИКИ У ВІВЦЕМАТОК
АСКАНІЙСЬКОЇ ПОРОДИ
ЗА ОПТИМІЗАЦІЇ
РІВНЯ ПРОТЕЇНУ
ТА ЕНЕРГІЇ В РАЦІОНІ

періодами з огляду на потребу в поживних речовинах, особливо в протеїні та енергії у вівцематок цієї породи, є періоди кітності і лактації [1, 3–5, 8, 9].

В умовах природно-кліматичної зони передгір'я Карпат ці періоди співпадають із зимово-стійловим утриманням тварин [3, 5, 9]. Традиційні раціони годівлі в цей період, основу яких становлять сіно природних сінокосів та зерно злакових, не забезпечують

потребу вівцематок у протеїні та енергії, що негативно відбивається на процесах перебігу китності, молочності і якості молока та рості й розвитку ягнят [2–5, 9].

Оскільки природна геохімічна зона передгір'я Карпат відрізняється специфікою кормової бази [2, 3, 5–7, 9], то питання коригування раціонів лактуючих вівцематок за вмістом протеїну та енергії належить до особливо актуальних.

Виходячи з викладеного, **метою нашої роботи** було дослідження продуктивних якостей і гематологічної картини вівцематок та інтенсивності росту і розвитку ягнят за коригування рівня протеїну й енергії у раціоні тварин шляхом використання зернобобових культур місцевого виробництва.

Матеріали і методи. Дослідження проведено на лактуючих вівцематках асканійської м'ясо-вовнової породи з кросбредною вівною у ДП ДГ “Грусятчи” Інституту сільськогосподарства Карпатського регіону НААН України упродовж стійлового періоду. Тривалість дослідів 90 діб.

Методом аналогів було сформовано дві групи лактуючих вівцематок по 10 голів (дослідна і контрольна), котрі утримувалися роздільно зі забезпеченням належного догляду та рівня годівлі.

Добовий раціон лактуючих вівцематок контрольної групи протягом дослідів складався із 1,6 кг сіна лучного, 0,5 кг цільного зерна вівса і 0,5 кг стандартного комбікорму за рецептом К80-6-89. Вівцематки дослідної групи в лактаційний період замість стандартного комбікорму отримували коригований за складом комбікорм. Рецепти комбікормів контрольної і дослідної груп наведено в табл. 1.

1. Склад комбікормів для лактуючих вівцематок контрольної і дослідної груп

Назва кормів	Вміст, %	
	контроль	дослід
Кукурудза	-	20
Овес	10	-
Ячмінь	30	20
Пшениця	29	20
Дерть горохова	-	10
Шрот соняшниковий	20	15
Шрот ріпаківий	-	5
Макуха лляна	-	4
Висівки пшеничні	7	-
Динатрій фосфат	-	4
Обезфторений фосфат	2	-
Кухонна сіль	1	1
Премікс: П 80-1	1	1

За поживністю раціони контрольної і дослідної груп відрізнялися незначно. У раціоні контрольної групи містилося 21,7 МДж обмінної енергії, 187 г перетравного протеїну, 2,29 кг сухої речовини, а в раціоні дослідної групи відповідно 22,1 МДж; 188 г та 2,26 кг. В одному кілограмі сухої речовини раціону тварин контрольної і дослідної груп містилося відповідно 9,5 і 9,8 МДж обмінної енергії.

Результати дослідження та їх обговорення. Отримані дані показали, що зниження маси тіла, яке зазвичай спостерігається у вівцематок за підсисний період, у тварин дослідної групи було менш виражене, ніж у тварин контрольної ($P < 0,001$) – табл. 2.

2. Динаміка живої маси тіла піддослідних вівцематок ($M \pm m$, $n = 10$)*

Показник	Група		td
	контрольна	дослідна	
Маса тіла, кг: постановка на дослід	60,0±0,97	59,6±0,99	0,40
зняття з дослідів	54,5±0,92	56,2±1,02	1,24
+ різниця	5,50±0,27	3,67±0,16***	5,83

* $P < 0,05$; ** $P < 0,01$; *** $P < 0,001$ – вірогідність різниць у показниках відносно контролю.

3. Показники інтенсивності росту піддослідних ягнят за 90 днів підсисного періоду ($M + m, n = 5$)

Показник	Контрольна група		Дослідна група	
	ярки	баранчики	ярки	баранчики
Жива маса ягнят, кг: постановка на дослід	3,94±0,09	4,7±0,16	4,00±0,12	4,88±0,15
зняття з досліду	20,80±0,73	25,8±0,58	23,20±0,58*	27,4±1,03
приріст за період досліду	16,86±0,73	21,1±0,56	19,20±0,56*	22,5±1,04
Середньодобовий приріст, г	187,3±8,12	234,4±5,06	213,3±6,04*	250,2±11,59

Відмінності в інтенсивності росту молодняку, котрий в підсисний період вирощувався під матками контрольної та дослідної груп, свідчать про те, що ягнята, як баранчики, так і ярочки, дослідної групи мали при відлученні вищу масу тіла відповідно на 6,2 і 11,5 % та вищі середньодобові прирости на 6,7 і 13,9 %, ніж ягнята, отримані від тварин контрольної групи ($P < 0,05$) – табл. 3.

З метою оцінки потенційної молочної продуктивності маток піддослідних груп після відлучення ягнят було проведено дворазове контрольне доїння. Отримані показники середньодобового надою (715 г контроль і 885 г дослід) переконали, що матки дослідної групи за цим показником переважали маток контрольної на 23,8 % ($P < 0,05$).

Від 5 вівцематок з кожної групи (на початку і в кінці досліду) отримували зразки крові з яремної вени для проведення лабораторних досліджень, щоб визначити чисельність еритроцитів, лейкоцитів та вмісту гемоглобіну в крові піддослідних маток (табл. 4). Отримані результати зазначили відсутність істотних різниць у гематологічних показниках досліджуваних груп вівцематок. Разом з тим помічена тенденція до зростання цих показників у крові тварин обох груп по завершенні досліду.

Особливо істотним є підвищення вмісту гемоглобіну в крові маток дослідної групи порівняно з контрольною ($P < 0,05$).

Таким чином, згодовування лактуючим вівцематкам асканійської м'ясо-вовнової породи з кросбредною вовною в зоні передгір'я Карпат коригованого за рів-

4. Гематологічна картина піддослідних вівцематок ($M + m, n = 5$)

Показник	Група	
	контрольна	дослідна
Постановка на дослід		
Еритроцити, млн/мкл	8,32±0,18	8,22±0,16
Лейкоцити, тис./мкл	8,24±0,15	8,14±0,20
Гемоглобін, мг/мл	100,4±1,17	102,0±1,53
Зняття з досліду		
Еритроцити, млн/мкл	8,56±0,21	8,34±0,20
Лейкоцити, тис./мкл	8,36±0,18	8,2±0,14
Гемоглобін, мг/мл	105,2±2,80	110,8±2,68

нем протеїну й енергії комбікорму, шляхом введення до його складу екструдованого зерна місцевих бобових культур, забезпечує належну вгодованість та молочність

маток; оптимізацію гематологічних показників у тварин; підвищення середньодобових приростів підсисних ягнят на 6,7–13,9 %.

Бібліографія

1. Вівчарство України / [Іовенко В.М., Польська П.І., Антоненко О.Г. та ін.]; за ред. академіка В.П.Бурката. – К.: Аграрна наука, 2006. – 615 с.
2. Седіло Г.М. Сучасний стан і основні напрями розвитку вівчарства в Карпатському регіоні / Г.М. Седіло, С.О. Вовк, М.А. Петришин // Вісник Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету. – 2015. – № 3(37). – С. 107–111.
3. Вівчарство Карпатського регіону: монографія / [Седіло Г.М., Вовк С.О., Гавриляк В.В. та ін.]. – Львів: ПАІС, 2016. – 192 с.
4. Свістула М.М. Перетравність поживних речовин та засвоєння азоту ярками при використанні в раціонах різного рівня енергії та протеїну / М.М. Свістула // Вівчарство: міжвідомч. темат. наук. збірник; Інститут тваринництва степових районів ім. Іванова “Асканія-Нова”. – Нова Каховка: Пиел, 2007. – Вип. 34. – С. 153–158.
5. Фізіолого-біохімічні основи живлення овець / [П.В. Стапай, І.А. Макара, В.В. Гавриляк та ін.]. – Львів: Лео-Бланк, 2007. – С. 5–8.
6. Стапай П.В. Гірськокарпатське вівчарство: монографія / П.В. Стапай, В.М. Ткачук, Т.В. Чокан. – Л.: Добра справа, 2014. – 158 с.
7. Чокан Т.В. Стан і перспективи розвитку гірськокарпатського вівчарства / Т.В. Чокан, П.В. Стапай, В.В. Гавриляк // НТБ ІТБ. – 2009. – Т. 10, № 1–2. – С. 420–426.
8. Jamroz D. Żywnienie zwierząt i paszoznawstwo / D. Jamroz, A. Potkanski. – Warszawa: wydawnictwo Naukowe PWN, 2004. – 957 p.
9. Sedilo G. Methods of selection and characteristics of productive traits of Ukrainian Carpathian mountain sheep / G. Sedilo, S. Vovk, M. Petryshyn // Folia Pomeran. Univer Technol. Stein., (Agric., Aliment., Pisc., Zootech), 2016. – 330(40) 4. – P. 171–178.

Рецензенти – доктори сільськогосподарських наук,
професори О.М. Черненко, Т.П. Шкурко